

**Avizul Comitetului Economic și Social European privind dimensiunea externă
a politicii energetice a UE**

(2009/C 182/02)

Raportor: **dna SIRKEINEN**

În cadrul sesiunii sale plenare din 16 și 17 ianuarie 2008, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la

Dimensiunea externă a politicii energetice a UE.

Secțiunea pentru relații externe, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 11 decembrie 2008. Raportor: dna SIRKEINEN.

În cea de-a 450-a sesiune plenară, care a avut loc la 14 și 15 ianuarie 2009 (ședința din 14 ianuarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 181 de voturi pentru, 4 voturi împotriva și 3 abțineri.

1. Concluzii și recomandări: Spre o strategie energetică externă a UE

1.1 Energia se află de mult timp în centrul politicii internaționale. Ceilalți actori importanți ai scenei politice mondiale și-au definit agende solide în materie de energie, fie publice, fie ascunse. Energia este, de asemenea, utilizată ca instrument sau chiar ca armă în diferendele la nivel internațional.

— CESE consideră că, în calitatea sa de cea mai puternică unitate economică la nivel mondial, UE trebuie să își afirme de urgență rolul pe scena energetică mondială.

1.2 Cetățenii europeni sunt preocupați de securitatea aprovizionării cu energie, de prețurile ridicate și instabile ale acesteia, precum și, în general, de schimbările climatice și de evoluția mondială caracterizată prin lipsa de durabilitate. CESE consideră că UE trebuie să își definească o politică energetică externă clară și exhaustivă și, în special, să aibă voința și hotărârea de a o pune în aplicare.

— CESE propune ca politica energetică externă a UE să se sprijine pe următorii doi piloni:

— asigurarea aprovizionării cu energie a UE și

— o politică activă și responsabilă în materie de energie și climă.

1.3 Multe dintre elementele unei astfel de strategii există deja. Securitatea energetică a fost menționată de Consiliul European în concluziile sale din 15 și 16 octombrie 2008, iar în cea de-a doua revizuire strategică a politicii energetice din 13 noiembrie 2008 ⁽¹⁾, Comisia a prezentat noi propuneri pe această temă; acestea vor fi reluate de CESE, în amănunt, într-un aviz ulterior.

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei Europene: A doua revizuire a strategiei energetice „Un plan de acțiune UE pentru securitate și solidaritate energetică” SEC(2008) 2794, SEC(2008) 2795.

— CESE consideră că UE are nevoie atât de o strategie dezvoltată în ceea ce privește politica energetică externă, cât și de un plan de acțiune practic, care să ia în considerare, printre altele, observațiile care figurează în prezentul aviz.

— CESE recunoaște interdependența dintre furnizorii și utilizatorii de energie și solicită, în special, aplicarea principiului reciprocității în ceea ce privește accesul la rețele și condițiile pentru investiții, inclusiv accesul la investiții în amonte.

— Sunt în curs de elaborare mai multe proiecte de conducte vizând interconectarea Europei cu regiunea Caucazului, cu Asia și cu Rusia. Aceste proiecte sunt extrem de importante, însă s-ar putea chiar să nu fie suficiente pentru Europa pe termen mediu.

1.4 Până în prezent, politica energetică a UE s-a concentrat asupra creării unei piețe interne a energiei și, în special, a electricității și a gazelor naturale.

— CESE susține punctul de vedere conform căruia o politică energetică externă eficientă și performantă poate să aibă la bază doar o politică internă comună clară și o piață internă a energiei funcțională.

— CESE subliniază faptul că măsurile privind politica energetică internă pot reduce, în mod decisiv, dependența de energia externă și pot spori securitatea aprovizionării; este vorba, în special, de măsuri privind eficiența energetică, asigurarea unui mix energetic diversificat, investiții suficiente în infrastructură, precum și de măsuri vizând prevenirea crizei, spre exemplu prin mecanismele de avertizare rapidă, schimbul de informații și stocarea și înlocuirea.

1.5 Europa are responsabilitatea, dar și potențialul de a determina o schimbare profundă a culturii consumului de energie – cea de-a treia revoluție industrială.

— UE ar trebui să-și mențină poziția de lider în ceea ce privește politica globală în materie de climă și să recurgă la toate mijloacele disponibile pentru a asigura un viitor energetic durabil în țările în curs de dezvoltare.

1.6 În confruntarea cu provocările energetice pe termen scurt și pe termen lung, atât în interiorul UE, cât și la nivel global, este esențial să se recurgă la tehnologii noi și mai performante.

- CESE solicită UE, statelor membre și întreprinderilor să investească resurse suficiente în cercetare, dezvoltare și inovare, precum și într-o cooperare globală mai incluzivă, în materie de cercetare-dezvoltare în domeniul energetic.

1.7 Prevederile Tratatului de la Lisabona referitoare la politica energetică și la relațiile externe ar mări posibilitățile statelor membre ale UE de a acționa împreună și de a avea un rol mai puternic pe scena internațională în materie de politică energetică.

- CESE recomandă tuturor părților implicate să facă tot ceea ce pot pentru a găsi o soluție pentru intrarea în vigoare cât mai rapidă a Tratatului de la Lisabona.

1.8 Cerința cea mai importantă este ca statele membre ale UE să acționeze împreună. Prin urmare, strategia ar trebui să se bazeze pe o înțelegere clară a diferitelor roluri ce revin Uniunii, statelor membre și actorilor economici.

1.8.1 La nivel exterior, pur politic, competențele le revin statelor membre. În ceea ce privește provocarea care constă în adoptarea unei poziții comune, s-au înregistrat recent evoluții pozitive, în special în ceea ce privește relațiile cu Rusia.

- CESE îndeamnă statele membre să acționeze împreună în ceea ce privește politica externă și să ia măsuri pentru a evita ca energia să fie utilizată ca armă în diferendele la nivel internațional.

1.8.2 UE dispune de o politică comercială comună, bazată pe principii uniforme. Comisia este responsabilă de negocierile privind politica comercială, în temeiul mandatului ce i-a fost acordat de către Consiliu.

- CESE recomandă ca mandatele pentru negocieri multilaterale și pentru negocieri bilaterale cu anumite țări și regiuni să fie suficient de ambițioase, însă realizabile, astfel încât să se obțină rezultate palpabile în domeniul energiei.

1.8.3 Contractele de achiziționare, precum și contractele referitoare la infrastructură și la alte proiecte sunt încheiate și puse în aplicare de întreprinderi. Guvernele au, adesea, un rol esențial sau chiar decisiv în ceea ce privește negocierea acestor contracte.

- CESE recomandă ca, în contextul unor astfel de negocieri, reprezentanții guvernelor statelor membre ale UE să solicite, ca o condiție prealabilă pentru sprijinirea contractului, ca țara terță respectivă să aplice anumite norme piețelor sale, cum ar fi reciprocitatea, tratamentul egal, transparența și protecția investițiilor, precum și respectarea statului de drept și a drepturilor omului. CESE recomandă Consiliului să adopte un număr de principii în acest sens, care să se aplice tuturor negocierilor privind contractele încheiate cu țări terțe în materie de energie.

1.9 Obiectivul unei politici energetice externe este acela de a răspunde nevoilor și preocupărilor cetățenilor, atât în viața lor privată, cât și în cea profesională.

- CESE recomandă ca atât partenerii sociali, cât și organizațiile de mediu și alți reprezentanți ai societății civile să fie consultați și implicați activ în definirea politicii energetice externe. Capacitățile acestora de a sprijini dialogul și negocierile internaționale ar trebui exploatate pe deplin.

1.10 Societatea civilă organizată, precum și consiliile economice și sociale dispun de influență și au, prin urmare, propria responsabilitate pentru elaborarea unei politici energetice externe a UE.

- CESE recomandă organizațiilor societății civile să solicite, în mod insistent, guvernelor lor naționale și autorităților lor regionale să coopereze la nivel european în ceea ce privește aceste subiecte. Solidaritatea între europeni trebuie să primeze în fața intereselor restrânse, locale sau naționale, pentru că astfel se vor putea atinge mai bine obiectivele de securitate energetică și de responsabilitate la nivel internațional.

1.11 Dialogul și negocierile privind relațiile internaționale în materie de energie au loc în cadrul a diverse și numeroase foruri, având în vedere multitudinea de elemente geopolitice și diversitatea importantă a acestei teme. Un dialog deschis care să abordeze, în măsura posibilului, diversele aspecte ale acestui subiect ar contribui la o înțelegere mai largă și o implicare mai profundă din partea părților interesate.

- Chestiunea energetică ar trebui să se numere în mod sistematic printre punctele principale ale ordinii de zi a ședințelor CESE și a meselor rotunde ale Comitetului cu partenerii săi internaționali.

- CESE consideră că rolul său este de a organiza cu regularitate seminarii ample privind aspectele externe ale politicii energetice europene, în special cu implicarea organizațiilor societății civile din regiuni și țări terțe. Audierea organizată la 1 octombrie 2008, la Bruxelles, de Grupul de studiu „Dimensiunea externă a politicii energetice a UE” și-a dovedit deja caracterul util.

2. Introducere

2.1 Energia a devenit una dintre prioritățile politice la nivel mondial. Această realitate este accentuată de confruntările la nivel politic și chiar militar legate, în mod evident, de energie. Contextul îl constituie cererea tot mai mare, în principal în țările în curs de dezvoltare – în urma evoluției pozitive a nivelului de trai în aceste țări – și penuria preconizată a anumitor combustibili fosili. Mai mult, aprovizionarea cu petrol și gaze naturale este marcată de dependența ridicată de un număr limitat de țări producătoare și se prevede ca producția să se concentreze tot mai mult pe viitor.

2.2 Criza economică mondială este legată de prețul energiei. În urmă cu mai puțin de doi ani, prețul petrolului și, în consecință, al gazelor naturale, a început să crească puternic, determinând o inflație ridicată și probleme considerabile pentru consumatori și pentru societate în general. În prezent, prețul petrolului a scăzut dramatic, provocând, la rândul său, îngrijorare în ceea ce privește volumul suficient al producției și securitatea aprovizionării. În contextul lipsei de stabilitate, se așteaptă ca prețul energiei să crească, având în vedere echilibrul pieței și, în special, măsurile politice de combatere a schimbărilor climatice. Sărăcia energetică amenință grupurile cele mai defavorizate din societatea actuală.

2.3 În prezent, Uniunea Europeană importă 53 % din energia primară pe care o consumă. Dependența de import este de 40 % pentru combustibilii solizi, de 56 % pentru gazele naturale și de 82 % pentru petrol (cifre din 2005). Scenariul de referință al Comisiei, actualizat în 2007, preconizează pentru 2030 o rată totală de dependență de import de 67 %. În conformitate cu cea de-a doua revizuire strategică a politicii energetice, se prevede ca în 2020 importurile de combustibili fosili să se mențină aproximativ la nivelul actual, odată ce politicile UE în materie de climă și de energie vor fi puse pe deplin în aplicare.

2.4 UE importă din Rusia peste 40 % din gazele naturale și un sfert din petrolul pe care le consumă; se preconizează, în special, o creștere a importului de gaze naturale. După Rusia, următorii mari furnizori de petrol sunt Orientul Mijlociu și Norvegia, în timp ce, în cazul gazelor naturale, Rusia este urmată de Norvegia și apoi de Algeria. Dependența este reciprocă: furnizorii depind de cererea Uniunii Europene. Acesta este în special cazul Rusiei, dat fiind că peste jumătate din exporturile sale de energie au ca destinație UE.

2.5 Cifrele ridicate ale dependenței de importuri, precum și poziția dominantă a anumitor surse de import, care nu respectă toate aceleași reguli de piață și principii politice ca UE, au făcut ca problema securității energetice să devină una dintre prioritățile agendei UE. Urgența acestei probleme a fost accentuată de câteva întreruperi ale furnizării de energie provenind din Rusia, precum și de recente acțiuni militare din Georgia.

2.6 Energia nu reprezintă un sector omogen în ceea ce privește politica energetică sau dimensiunea sa externă. Petrolul este utilizat în special în transporturi și nu poate fi ușor înlocuit. UE face parte din piețele globale ale petrolului și, prin urmare, dispune de o marjă de manevră restrânsă. Alte surse energetice și tehnologii au utilizări diversificate și sunt, într-o mai mare măsură, interschimbabile. Cărbunele și uraniul sunt comercializate pe o piață mondială deschisă, în timp ce, în contextul creșterii rapide a cererii, al numărului redus de furnizori și al caracteristicilor specifice ale acestora, trebuie să se acorde atenție gazelor naturale.

2.7 În ultimii ani, Uniunea Europeană a întreprins diverse acțiuni pentru a-și asigura aprovizionarea externă cu energie.

2.8 Recent, Consiliul European din 15 și 16 octombrie 2008 a solicitat Comisiei să prezinte propuneri sau inițiative relevante în domeniul securității energetice, identificând șase priorități. Comisia a răspuns la această solicitare prin cea de-a doua revizuire strategică a politicii energetice. CESE va elabora un avis separat, amănunțit, cu privire la acest document și la seria de măsuri corespunzătoare.

3. Elemente interne ale politicii energetice externe a UE

3.1 Numeroase acțiuni politice în cadrul UE și al statelor membre pot deschide calea spre o reducere a dependenței energetice exterioare și spre o îmbunătățire a securității energetice, ceea ce ar asigura UE o mai bună poziție în cadrul acțiunilor sale de politică energetică externă. Aceste măsuri nu vor fi reluate decât pe scurt în prezentul avis, întrucât au fost analizate în amănunt în alte avize ale CESE.

3.2 Prima măsură constă în îmbunătățirea eficienței energetice, întrucât aceasta influențează evoluția cererii de energie și, prin urmare, dependența externă.

3.3 Printre alte măsuri se numără un mix energetic echilibrat și o diversificare a surselor de energie, orientată în special spre surse de energie indigene, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cum ar fi bioenergia, energia eoliană și cea nucleară.

3.4 În ceea ce privește combustibilii fosili, ar trebui îmbunătățite producția combinată de căldură și de energie cu o eficiență crescută, precum și captarea și stocarea dioxidului de carbon.

3.5 Ar trebui intensificată concurența pe piața gazelor naturale, prin promovarea dezvoltării de terminale de gaze naturale lichefiate (LNG) și de alte infrastructuri.

3.6 O piață internă funcțională a energiei contribuie la o utilizare eficientă a resurselor și la soluționarea eventualelor probleme de aprovizionare la nivel local sau regional. Sunt necesare investiții suficiente în infrastructură, precum și accesul liber la rețele și alte infrastructuri. Pentru o interconectare eficientă, este necesară cooperarea eficientă între autoritățile de reglementare din domeniul energetic.

3.7 Se impun măsuri specifice pentru a face față riscurilor legate de securitatea aprovizionării. Ar trebui create mecanisme eficiente de solidaritate și de avertizare rapidă, astfel încât să se poată acționa în comun în cazul unor crize energetice sau al unor întreruperi ale aprovizionării. La momentul oportun, CESE își va exprima opinia cu privire la recente propuneri ale Comisiei privind aceste subiecte.

3.8 CESE își exprimă sprijinul deosebit pentru măsuri eficiente, care să permită conectarea părților izolate ale Uniunii, în special a statelor baltice, la piața comună a energiei și să asigure o aprovizionare cu energie suficientă și diversificată.

4. Observațiile generale ale CESE cu privire la o politică energetică externă a UE

4.1 CESE definește următorii doi piloni pentru politica energetică externă:

- asigurarea aprovizionării cu energie a UE și
- o politică mondială activă și responsabilă în materie de energie și de climă.

4.2 Pentru astfel de politici, este necesară o abordare pe termen scurt și una pe termen lung. Pe termen scurt, dat fiind că înlocuirea pe scară largă a surselor de energie și a infrastructurilor necesită timp, este necesar să se sporească aprovizionarea cu energie, luându-se, în același timp, toate măsurile pe termen scurt pentru a reduce cererea. Pe termen lung, în momentul în care investițiile în cercetare și noile tehnologii vor da rezultate, cererea de energie va putea fi redusă și mai mult și, în special, sursele de energie limitate sau problematice vor putea fi înlocuite cu alte surse alternative.

4.3 Între timp, CESE preconizează că politicile în materie de schimbări climatice vor afecta profund peisajul energetic, și aceasta în sensul unor prețuri mai ridicate și al unei dependențe mai reduse de combustibilii fosili.

4.4 Noile tehnologii reprezintă cea mai bună formă de a mări intensitatea energetică și de a înlocui sursele de energie problematice. Aflându-se în avangarda politicilor în materie de energie și climă, Europa ar trebui să profite de ocazia care i se oferă, să dezvolte tehnologiile necesare, să ajute țările terțe să-și rezolve problemele și să creeze noi locuri de muncă. Pentru a atinge acest obiectiv, trebuie să se realizeze încă de pe acum investiții suficiente în cercetarea în domeniul energiei și în dezvoltarea tehnologiilor.

5. Asigurarea aprovizionării cu energie a UE

5.1 UE a depus numeroase eforturi la nivel bilateral și multilateral pentru a extinde normele proprii și a le pune în aplicare la nivel mondial, în special la partenerii săi în domeniul energetic, fără a înregistra însă, până în prezent, un prea mare succes. Este necesar să se ia măsuri mai hotărâte în acest sens.

5.2 Trebuie să se asigure de urgență reciprocitatea în ceea ce privește condițiile pentru investiții. Numeroase țări producătoare de energie au nevoie de investiții străine pentru a-și dezvolta sursele de energie și infrastructurile, însă nu vor beneficia de acestea atâta timp cât normele sunt inexistente, lipsite de claritate sau nu sunt puse în aplicare în mod sistematic. Prevederile Cartei energiei ar trebui menținute, iar abordări similare ar trebui incluse în viitoarele tratate bilaterale în materie de energie.

5.3 Aceeași situație se aplică și altor chestiuni care țin de reglementare, cum ar fi tratamentul egal, libertatea contractuală și respectarea contractului, precum și accesul la infrastructura de tranzit.

5.4 UE ar trebui să solicite și să apere activ drepturile și posibilitățile întreprinderilor europene de a investi în amonte în dezvoltarea de surse de energie și infrastructuri.

5.5 Europa are nevoie de securitatea aprovizionării, în timp ce furnizorii săi, în special Rusia, afirmă că au nevoie de securitatea cererii, pentru a putea realiza investițiile necesare. Pentru a susține dezvoltarea de infrastructuri la scară largă, sunt adesea necesare contracte pe termen lung. Pentru a realiza un echilibru mai bun al forțelor, astfel de contracte trebuie elaborate într-un cadru european. Aceasta necesită un schimb de informații între statele membre și o strânsă cooperare cu actorii de pe piață.

5.6 Planul prioritar de interconectare al UE include un număr de proiecte de interconectare de amploare, inclusiv cu exteriorul – conducta Nabucco pentru transportul gazelor naturale din Marea Caspică către Europa Centrală. Aceste proiecte sunt extrem de importante, însă ar putea să nu fie suficiente pentru Europa pe termen mediu.

5.7 Conectarea UE cu regiunea Caucazului și cu Asia Centrală ar putea necesita, pe lângă proiectul Nabucco, mai multe conducte noi. UE ar trebui să prezinte propuneri pentru coordonarea proiectelor regionale de anvergură și să mobilizeze investiții publice și private.

5.8 CESE ia notă de cele șase acțiuni prioritare privind infrastructura, propuse de Comisie în cea de-a doua revizuire strategică a politicii energetice. Comitetul va adopta o poziție cu privire la acestea, precum și la Cartea verde „Către o rețea energetică europeană sigură, sustenabilă și competitivă” (2).

5.9 Dialogurile cu OPEC și cu Consiliul de Cooperare al Golfului trebuie aprofundate, iar acordurile cu Azerbaidjanul și Kazahstanul trebuie puse pe deplin în aplicare. Este necesar să se stabilească legături mai strânse cu țările producătoare din Asia Centrală, cum ar fi Turkmenistanul și Uzbekistanul, pentru a facilita transportul de resurse energetice din zona Mării Caspice către UE.

5.10 Importanța Africii ca furnizor de energie a crescut în mod considerabil. Orice parteneriat cu Africa trebuie să fie cuprinzător și să contribuie într-un mod echilibrat la dezvoltarea durabilă a economiilor producătorilor africani de petrol și de gaze naturale.

5.11 Cooperarea mediteraneeană, care se află în plină dezvoltare, joacă un rol important, acoperind diverse aspecte referitoare la energie – producție, tranzit și consum.

5.12 Importanța Dimensiunii Nordice va crește. Politica energetică externă a UE ar trebui să acorde o prioritate crescută zăcămintelor de petrol și gaze naturale din Oceanul Arctic și cooperării în regiunile nordice. În ceea ce privește cooperarea cu regiunea Mării Baltice, aceasta acoperă în principal țările utilizatoare de energie și țările de tranzit al acestora, pentru care interconectarea cu Rusia este esențială.

5.13 În cazul Rusiei, obiectivul ar trebui să constea în încheierea unui acord-cadru solid și cuprinzător, bazat pe principii de egalitate, înțelegere reciprocă și reciprocitate. Rusia ar trebui să autorizeze tranzitul de gaze naturale prin rețeaua rusă și să le permită întreprinderilor europene să investească în dezvoltarea rețelelor și a resurselor sale. Rusiei îi revine rolul de a atenua îngrijorările cu privire la fiabilitatea sa ca furnizor de energie; în ceea ce îi privește, partenerii săi europeni trebuie să-și respecte contractele și angajamentele.

5.14 UE ar trebui, de asemenea, să-și dezvolte cooperarea cu alți utilizatori de energie, atât în, cât și dincolo de cadrul Agenției Internaționale a Energiei.

(2) Cartă verde „Către o rețea energetică europeană sigură, sustenabilă și competitivă” COM(2008)782 final.

6. O politică globală activă și responsabilă în materie de energie și climă

6.1 Cultura actuală a consumului de energie și-a făcut apariția în Europa și în Statele Unite odată cu prima revoluție industrială. Numeroase țări în curs de dezvoltare, care încearcă să-și îmbunătățească nivelul de viață, se află în prezent în aceeași etapă în care se afla Europa în urmă cu câteva decenii. Aceasta înseamnă o creștere rapidă a consumului de energie, ceea ce face parte din drepturile acestor țări și reprezintă un element necesar pentru securitatea la nivel mondial și pentru o dezvoltare pașnică. În momentul actual, Europa are responsabilitatea, dar și potențialul de a promova o schimbare profundă a culturii consumului de energie – cea de-a treia revoluție industrială.

6.2 La nivel mondial, peste 2 miliarde de persoane din țările în curs de dezvoltare trăiesc fără a avea acces la electricitate și trebuie să recurgă la lemn, bălegar și deșeuri agricole, astfel încât poluarea aerului din interiorul clădirilor reprezintă una dintre cele 10 cauze principale ale decesului prematur. Accesul acestor persoane la rețeaua electrică și la capacitatea de producție reprezintă una dintre principalele provocări la nivel mondial. Aceasta implică investiții enorme și o creștere considerabilă a consumului mondial de energie. Aceste investiții trebuie însă realizate, astfel încât să garanteze tuturor condiții de trai umane și decente și posibilitatea de a avea un nivel de viață mai ridicat.

6.3 UE și-a asumat, în mod legitim, rolul de lider în materie de politici privind schimbările climatice. Principalul obiectiv în acest domeniu ar trebui să fie acela de a se ajunge la un adevărat acord internațional, care să privească toate țările, dat fiind că atât efectele încălzirii globale, cât și creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră se vor face resimțite cel mai mult în afara Europei. Conferința privind clima care va avea loc la Copenhaga în decembrie 2009 va reprezenta piatra de temelie a negocierilor la nivel mondial, iar UE ar trebui să se implice cât mai mult posibil în această conferință. Cu toate acestea, acțiunile unilaterale din partea UE ar însemna o povară insuportabilă pentru economia europeană.

6.4 UE a dezvoltat și continuă să dezvolte instrumente în vederea atenuării schimbărilor climatice – tehnologii care au la bază energiile din surse regenerabile și alte energii cu emisii scăzute de dioxid de carbon, precum și tehnologii eficiente din punct de vedere energetic. Aceste tehnologii ar trebui utilizate în mod eficient la nivel global, astfel încât să conducă la creșterea cererii de competențe și de produse europene, și să permită crearea de noi locuri de muncă.

6.5 CESE sprijină cu tărie ideea unui acord internațional privind eficiența energetică între principalele țări consumatoare de energie (Statele Unite, Canada, Japonia, Australia, India și China). Forumul care a făcut obiectul unui acord în cadrul G-8 în Japonia în iulie 2008 reprezintă un prim pas în această direcție. Trebuie însă să se garanteze că toți acești mari consumatori participă activ la acord și contribuie la acesta în mod echitabil. Acordul ar trebui să privească, pe lângă promovarea politicilor de eficiență energetică, dezvoltarea și difuzarea tehnologiilor și a energiilor din surse regenerabile și prevenirea dublului sistem de prețuri, adică recurgerea la subvenționarea prețurilor energiei pentru utilizatorii naționali, care conduce la irosirea unor cantități considerabile de energie.

6.6 UE ar trebui, de asemenea, să sprijine eficiența energetică în țările în curs de dezvoltare. Ar trebui să se evite investițiile în producția și consumul intensive de energie. Politicile de dezvoltare ale UE ar trebui mai bine utilizate în acest scop.

6.7 Sprijinirea programelor de educație și de formare ar trebui să reprezinte principalul instrument de cooperare în domeniul energiei cu țările în curs de dezvoltare.

6.8 CESE subliniază că orice cooperare, în special cu țările în curs de dezvoltare, trebuie să ia în considerare obiectivul de dezvoltare durabilă al acestor țări, inclusiv dezvoltarea democrației și respectul drepturilor omului.

Bruxelles, 14 ianuarie 2009

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI